

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ М. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V. Овај листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е за три мѣс. 5, а за пола године 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врте 5 крајц. за трипутъ. № 64.

РУКОПИСИ ПРОТЕ МАТИЕ НЕНАДОВИЊА.

(Продужено)

Садъ, око последнѣ дана Марта дође нама одъ ђенералкоманде Варадинске одговоръ, на она моя писма: коя самъ изъ Забрежа писао и молио за помоћъ. Садъ непамятимъ сво писмо како гласи, но толико упамтио самъ, да ђенералкоманда по вышой заповѣсти явля намъ, да е Аустрискій дворъ са Отоманскимъ дворомъ у най-већемъ прѣяельству, и да онъ нама никакве помоћи ни у чему учинити неможе, но да ће толико учинити и насъ и турске даіе позвати да насъ помире. И башъ све ми се чини, да е то писмо датирато 20. Марта, вальда е по римскомъ.

Я уземъ оно писмо, зовнемъ могъ стрица Якова Митра Миличанца трговца, Кою изъ Свидеуве, и јоште нѣи двоцу, прочитамъ имъ оно писмо, закунемъ ѣй да никомъ некажу, да нама немаць неће помоћи, а да све говоримо ето Немца, ето топова, да се народъ небы поплашио. Међу тимъ чуемо, да е владика Леонтије долазіо Црноме Ђорђу, и по заповести даіиской давао му сто кеса новаца, и да све што има нѣгово пренесу му у Нѣмачку, да се само умири, а и помало гласало се, да се Црній Ђорђе већъ умирио. Мы се поплашимо одъ тога да небуде истина, садъ, кадъ мы већъ Шабаць топомъ біемо. Као ђенералкоманда, тако намъ е и Митрополитъ Стратимировићъ писао, и свима, а особито мене самомъ саветуе и каже, да мы у своемъ предпрѣятію свагда држимо да смо мы турски поданицы были, и да-ћемо по свршетку овога дѣла опетъ турски поданицы быти, зато колико болъ можемо, да свое люде чувамо, да безъ нужде небыва крвопролитія, и да се чувамо да небезчестимо турске паміе, ареме, турске гробове, и еднимъ словомъ што годе Турцы почитую за святиню и мы да почитуемо, да небы и добре Турке и самога Султана налютали, и на гнѣвъ раздражили.

Како я та писма примимъ, уземъ 18. момака и по-ћемъ да наћемъ Црнога Ђорђа, да му писма прочитамъ

и да се договоримо, да се небы усудио когодъ предати и да еданъ планъ имамо, по комъ ћемо воевати, (међу тимъ послао е быо Црній Ђорђе Павла Поповића изъ Враића, да види шта мы горе радимо, и біемо ли доиста Шабаць и одкудъ намъ топъ.) Доћемъ у Орашаць крагуевачкій. На брду сретнемъ Кнеза Симу Марковића и Теодосіа Кнеза изъ Орашца, разпытамо се и они ме по отцу познаду, сяшимо и поседамо у поло. Пытаюме шта мы горе чинимо? Я кажемъ да мы Шабаць біемо и да већъ и топъ имамо и кажемъ имъ, да самъ я поцао Црноме Ђорђу да се договоримо, да еданъ планъ узмемо, ербо се велимъ онъ туче съ Турцима тамо, а мы горе а ништа се недоговарамо, а ево и писма коя морамъ да му прочитамъ и на нѣи одговоръ да поидѣмо. И нѣима прочитамъ писма. Вели кнезь Теодосіе: „Попо, како си ты писао найпре, а ты пиши опетъ и одговори на то писмо, а Црній Ђорђе незна писати, а нема ни писара, онъ само зна турске тући, но се ты врати.“ Я кажемъ да я морамъ те морамъ Црногъ Ђорђа ваћи. Али вели кнезь Сима: „Ты незнашь путова, пакъ можешъ у Турке упасти, а тамо кудъ ты идешъ има Турака.“ Кадъ они виде, да ме немогу никако да врате, рекну ми те уклонимъ све мое момке на страну а тако и они учине, па онда искрено ми кажу: „Мы смо“ веле „прекюче ударили на Ягодину а нисмо знали да е Кучук-Алія съ Крцалиама дошао, и ту насъ Турцы разбию, и Ягодину оставимо, и отишао е Црній Ђорђе по ономъ краю испкупляти войску а мы садъ идемо у врбовку, пакъ ћемо опетъ до кои данъ ићи Ђорђу. Тиме они мене поплаше, што незнаду гди е Црній Ђорђе. Вратимо се заедно водъ збега у Клѣштевицы и ту ноћимо. Я те ноћи препишемъ она писма и дамъ копіе, да они Црномъ Ђорђу даду, и тако я опетъ доћемъ у Шабаць.

Овај Кучук-Алія, четвртый даіа, како е видіо да се са Србима умирити немогу, узме многе новце, проведе га некій кнезь Максимъ изъ Губереваца прекимъ путемъ до у Врбицу, гди е быо Црній Ђорђе и Катићъ Янко на конаку у ану са едно сто момака, и кадъ по полю види войску, мислио е да е наша, еръ ніе се надао Турцима с'оне стране, докъ Кучук-Алія нападне тући, а ніе ни у

нѣга много више войске было. Црный Ђорђе са оно момака тукућа се с' мукомъ у планину измакне, а Кучук-Алија уграби црвений ђуракъ Црнога Ђорђа, однесе у Крагуевацъ и каже: „Рајо, я самъ Црногъ Ђорђа погубио, и ево му ђура“. И тако люди му вѣрую и заиру му донесу, и онъ оде къ Ягодини и къ Нишу, покупи крдаліе и доведе у Ягодину, а наши незнали, да е тусъ Крдаліама Кучукаліа, и тако ударе на Ягодину и буду разбиени. Како е Кучук-Алија наше одъ Ягодине одбио, крене се Београду, но Васа Чарашићъ дочекао га кодъ Белогъ потока, ско Авале и више одъ 100 глава имъ е одсѣко и коня отео и друге ковакве плячке. Црный Ђорђе по другій путь после оде съ войскомъ и Ягодину очисти. Онога княза Максима, кои е провео изъ Београда Кучук-Алию, кадъ смо после съ войскама на Београдъ дошли, изведу намъ преко Топчидера у логоръ, и Катићъ Янко ножемъ га свега изсѣче.

Међутимъ мы единако биемо Шабачъ валѣвска войска и шабачка Тавнава и Посавина. Предъ Тавнавомъ было е Кнезь Станко изъ Бошњака; а предъ посавинимъ Кнезь Теодоръ изъ Жабара, предъ Шабачкима было е некій Остоя Спужъ; встанъ человекъ. Мачвани су мучни люди на войны. Само некій Андрея Витомировићъ изъ Дреновца и Остоя Спужъ, држали су по неко число момака; а Ђорђе Ђурчија хода по Мачви и око Цера, слабо у Шабачъ долази и у бой се пушта. У Априлу месецу дође гласъ, да су зворничкій паша Видаићъ и Мула Ножина купили войску и дошли у Љшницу и хоће Шабцу и Мусаги у индаты. Поручимо мы Кнезу Міяилу мачванскому и ђурчи, да скупе войску подъ Церомъ и да чекаю докъ и наша войска дође, па да се на Турке удари. Одбере мой стриць Яковъ око 400 момака валѣвски, и изъ шабачке тавнаве одведе у Чокешину манастирь, гди само застане ђурчию съ неколико момака а одъ Кнеза Міяила ни гласа нема. Хтео е Яковъ око манастира бусіе правити, па онда съ Турцима бой заметути и онда ій дочекати но Недићи нису хтели, него изађу дакъ к Љшници и бой заметну, а ђурчија Ђорђе узме свое дружество и оде у Церъ, а не у бой. Но Турцы Љшничана вешти онуда проведу свою войску странпутицама, с' леђа и све наше обколе и тако се вазданъ тукли, гди у одной вртачи обколе наше войске и с' нѣма оне слави и храбре све айдуке, и обадва Недића; нѣма предъ мракъ нестане цебане а Турцы юрише, те су се све пушкама кіячки тукли и ножевима секли, докъ множество Турака надвлада и нао изранявача*) побію и изсѣку, а мой стриць Яковъ съ неколико више ранѣны него здравы избави се. То е бой быо у очи Цвети, на Лазареву Суботу то е. месеца Априла 18. лѣта 1804.

Шта самъ я на Шабцу радіо, докъ е горе стриць отишао и тукао се съ Турцима. — Мы сме одпре често одлазили на кленачкій чардакъ пословима; а тако су

и шабачки Турцы долазили куповати што имъ треба. Турцима Шабчанима единако смо говорили да они нетрпе муасере (обсаде) за хатеръ Фочића Мусага и нѣговы субаша, но нека ій изтераю изъ града пакъ мы са нѣма да будемо у любви као што смо и были, иначе и они ће сви погорети, зато су и казали шабчани Мусаги: „Я излази ты одъ насъ да нетрпимо съ тебе, я мы ће мо сви Шабчани грнути на полъ и рај се предати.“

— Я самъ често одлазио на кленакъ, гди е доодио обрштеръ Стоићевићъ и капетанъ Коста Јовановићъ и они су наши добри пріатели, и Турцима единако говоре: изтерайте Фочића пакъ мирни будите. Докъ веће склоне се и Шабчани и Мусага да изађе и на чардаку начинимо капитулацію: да Мусага изиђе и да иде са своима у Београдъ, а мы са Шабчанима у миру као пре да будемо, и тако подпишемо да прекосутра рано изиђу. Искса се Муса да у Босну иде, но му мы недопустимо, но онъ у Београдъ; а може харемъ и децу у Босну послати. На то се Мусагини пуномоћници поднишу и Обрштеръ за сведока, и даће Обрштеръ дати лађе да Мусагинъ харемъ до Брчке изпрате, а граничаре, да Мусагу одъ Кленка низа Саву до Земуна и у Београдъ пропрате. Садъ Турцы кажу: Камо Яковъ да се и онъ поднише? Я имъ кажемъ да е то све едно, но ако башъ хоћете сутра ће и Яковъ доћи.

Садъ я кажемъ Шабчанима да нѣова войска стои у Љшници за кою и сами знаду, а наша према нѣма, пакъ може быти да ће се побити: „Зато дайте два Турчина одъ васъ да иду и да кажу да смо се мы помирили и да е Мусага изишао изъ града, но нека се войска босанска врати да се више кавга нестане. Они дадоше Хаџи-Зминяка, и іоште едногъ стара Шабчанина, а я дадемъ два момка да ій одпрати до турскога логора, а пишемъ стрицу Якову да дође и то ноћасъ, и кажемъ зашто е. То е было у иѣндію (у сутонъ) кадъ су пошли, башъ оногъ дана кадъ су наши разбиени на Лазареву Суботу 18. Априла. — Кадъ бы око 4—5. сатій ноћи али стриць дође. Чудимъ се я кадъ пре оде мое писмо до нѣга, кадъ ли пре онъ дође, и рекнемъ му: како дође тако брзо? — Бре — вели — како самъ ишао споро самъ дошао. Питаемъ е-лидобіо мое писмо? каже, да ніе но каже како су разбиени. Я му каза да самъ уговоріо да Мусага са свои 3000 субаша сутра излази. Онъ се томе обрадуе. Таки наредимо троструке страже око Шабца да неби Мусага дознао да е наша войска разіена на Љшници.

Грађа мртваца у Енглеской.

Іоштъ и данъ данашній влада свуда по свой Великой Британіи едина предразсуда, коя е иначе почитанія достойна, али е опеть относительно на научный напредакъ врло шкодљива. Уверенъ, да мртво людско тело никако врећати нетреба, до толикогъ е степена дошло, да анатомическо (разчлањавуюће, разуђуюће) испытиванъ, кое е човечеству одъ превелике ползе, скоро немогућимъ чини. Едно страшно преступленіе, кое е чисто научно и сасвимъ британско изобрѣтеніе, произишло е са-

*) Да небы кои одъ оны кои на языкъ пазе помислю, да самъ я ту нову речь сковао, ерь я е нигди писамъ ни чуо ни печатану видіо, морамъ овде примѣтити да тако т. е. *изранявача* у рукопису стои. Исто тако свуда готово налази се *споразуміе* а не *споразумленіе*. Л.П.Н.

мо изъ тогъ претераногъ страопочтана према гробови-
ма, коє е у Еглеской тако обште, да све класе народа,
изузимаюћи само мало лица, Анатомикере за „безчестне“
сматраю, и съ гнушенѣмъ главу одъ нѣи окрефу.

Оно мало лица, коя то изятіе одъ обштегъ правила
сачиняваю, есу или чезнећи за наукомъ ученици, зане-
шени любители вештине параня, или безсавестни од-
важници, кои се изъ користолюбія отдаю на ово опасно
дѣло копаня поедини мртвы телеса изъ гробова, и воде
съ нѣима као съ обичнимъ еспапомъ пробитачну трго-
вину. Ты се люди зову васкрсителѣи.

Друга класа людѣи, кои су прави преступници. есу
Буркери, носећи ово име одъ некогъ Бурка, кои е пр-
вый ову ужасну радню предузео. Буркери се не зани-
маю посломъ ваденя мртваца изъ гробова, да бы ій про-
дали Анатомикерима; него они то извршуют на другій на-
чинѣ, кои имъ се далеко лакшій и угоднѣи чини; они сирѣчь
првогъ живогъ човека, кога опазе, счепают, удаве,
па га после продаю. То се звало Буркованѣ.

Велике ове тегобе набавляя мртваца ради анато-
мическе науке, коє уместо да се умаляваю, све се іоштѣ
одъ дана на данѣ умложавают, быле су поводѣ више ред-
ки сцена, више оригиналны чудны догађая. Еданѣ ен-
глескій лекаръ приповеда еданѣ у овомъ смотренію до-
гађай, у комъ е и онъ самъ участвовао, по коме ће се
моћи имати понятіе о опасностима, коима се Анатоми-
кери у Великой Британіи излажу, кадъ они, ма ій шта
стало, оће предметъ за свою науку да набаве. Да га
чуемо, како онъ самъ о томе говори:

„На две године после свршетка Университета Кем-
брицкогъ, ступимъ я као питомца у болницу едну у
Лондону, у којой е една девойка нискогъ порекла лече-
ца. Коликій трудъ око нѣ не полагаю, па опетъ се бо-
лестница не могла спасти. Нѣна болестъ, коє знаци
были су врло трогавают, и едно другомъ противни, пре-
вари и осуети све трудове найславнѣи лекара. Лечили су е
на више начина, и свакій е нѣне болѣ само увеличавают.

У мукама, коє су іой свакояко пиће и лекови, што
е на тврду силу морала пити, причинили, изчезавала е
наочигледъ нѣна животна сила. Душа нѣна тиняла е као
слабый пламень жижка, кои текъ што се не угасіо. О-
чекивали смо свакогъ тренутка нѣну смртъ. Станѣ нѣ-
но было е неизяснима загонетка и майсторима и калѣма
лекарскими. Старіи лекаръ увераваше, да она има бо-
лю у срцу, нижій лекаръ пакъ држао е напротивъ, да е
у мозгу правый изворъ нѣне болести, и у томъ препи-
ранію тражили су савета кодъ Боерхава и Корвизарта.
Найпосле зваше и найдличнѣи Докторе савета ради; и
све остаде безъ успѣха.

Кадъ сродници несреѣнице све дознадоше, да іой
помоћи више нема, посумняше они не безъ основа, да
ће она по смрти парана быти. Да бы дакле то преду-
предили, дођоше оба брата нѣна и зактеваше, да имъ
се болестница изъ болнице изда. Бадава имъ е пред-
ставляно, да болестница преносѣ тай у очеву кућу пре-
живити неће; они осташе постоянни при своимъ зактева-
нію. О нашей болници изражавали су се они као о ка-

квой привилегираной касапници, а о лекарима и питом-
цима нѣнимъ, као о преступницима, кои су толико пута
вешала заслужили.

„Заръ вы мислите“, рече еданѣ одъ наши, браћи бо-
лестнице, увредомъ нѣиновомъ раздраженѣ, „да ако бы
мы ктели то чинити, што вы мислите, небы то могли у-
чинити, а нарочито садъ вама упркосъ?“ . . .

— Покушайте срефу, одговори онай старіи, херку-
лесовогъ етаса, подневши реченогъ питомцу на разуми-
тельный начинѣ стиснуту гвоздену песницю свою подъ
носъ.

Међутимъ е болестница съ кровати скинута и у ко-
ла намештена, на коима бы она петъ сатіи до куће ро-
дительске путовати имала. Но непрође ни десетъ ми-
нута, како се возила, она издану.

„Я бы петдесетъ фунтѣи штерлинга (250 талира) за
то дао“, рече старіи лекаръ, почемъ смо за ову новину
већ чули, „кадъ бы само уверити се могао, да ли самъ
се я о болести сироте девойке варао или нисамъ.“

На ове речи лекарове сгледаше се нѣи више пи-
томаца и млады лекаръ, и скупинше се у еданѣ угаль ве-
лике себе ради договора. Болестъ покойнице интереси-
рала е насъ све у найвећемъ степену, и наше любопыт-
ство не было маиѣ одъ лекаровогъ. При свемъ томъ
што е растанакъ съ браћомъ покойнице было мало угро-
жавают, сковасмо мы опетъ комплотъ за опасно пред-
зузеће, ископати мртво тело девойке изъ гроба, да бы
тако задовольили нашу желю знания. Лекаръ пакъ уме-
сто да насъ утврди у нашей намери, коя бы судомъ за
казни достойну оглашена была, іоштѣ намъ, ударивши ме-
не по рамену, рече:

„Безъ трага, то е опасно предузеће, я вамъ то не-
саветуемъ.“

Но то е толико значило, као да бы онъ рекао. Иди-
те у име Бога; само пазите, да васъ неувате и донеси-
те тело са собомъ.

После овакогъ одобреня, коє опредѣлительнѣи ни
желели нисмо, отидосмо у собу нашегъ едногъ друга, да
се тамо на само о томе договоримо.

У ово наше сазаклетіе узесмо мы два послужите-
ля анатомичногъ театра, и едногъ одъ оны лица, кои се
гробари зову, и кои се занимаю продаіомъ мртваца. И-
засласмо едногъ повереника, да изнађе онай гробъ, кои
смо поарати наумни, и на три дана после тога преду-
земе путъ у еднимъ великимъ колима, снабдѣвени свима,
за наше предузеће нужднимъ орудіяма. На несрефу о-
най гробаръ, кои бы насъ пратити имао, тако се у е-
дномъ друштву свои сродника, яко опіо, да се съ места
маиѣ не мого, зато о нѣговой помоћи ни мислити было
не.

У овой неприлици нашей сетимъ се я некогъ сиромашка
Ирца по имени Боба, кои е обично наше посло-
ве извршавают и кои се двама у очи падаюћимъ свой-
ствама одликовао, своимъ ленности и ракіюлюбіемъ. До-
звасмо га и обећасмо му дукать и две флаше ракіе, ако
намъ буде ктео у предузећу одъ помоћи быти. Само

зато, што смо његовомъ ирекомъ самолюбію поласкали, изађе намъ за рукомъ, њгову одвратностъ према нашој намери, коју е онъ за безбожну и проклету држао, побѣдити. Онъ е познавао трговца мртваца, и узедо одъ њга на послугу едну гвоздену бускию и великій пакъ, у кои ћемо мртво тело метути.

У колима на предњемъ седишту укалуплѣни поћо-смо на посао. Бобъ е био прилично невесео. Суевѣранъ, као што су сви Ирци, био се више пута рѣшио, презрети све ползе, које му експедиція наша доноси. Мы та ободравасмо флашомъ ракије, које му нектаръ мало по мало разагна оне тужне представе, којима е њгова сила уображена препуна была. Напоследку постаде онъ одъ своју насъ најхрабриј, по ѣзику судеѣни. Ни о чѣмъ другомъ нѣ говорио, него о своемъ юнаштву, ружіо е мртве, играо се съ костима мртвачкимъ и изављивао е радость свою о послу, кои смо мы наумили были извршити.

(продужиће се.)

Црква Св. Софіе.

Црква Св. Софія у Цариграду остаће како у смотре-ню архитектурниче (зидарске) вѣштине тако и збогъ сво-е исторіе можда наизнаменитіе зданіе на свету.

Црква Св. Петра у Риму надмашава е великолѣп-іемъ, унутрашњимъ богатствомъ художнички производа; но црква Св. Софіе старія е 1000 година; црква Св. Пе-тра постала е у златномъ веку таліански лепы художе-ства, и исторія њногъ подизаня уедно е и исторія цве-таня речены вѣштине у 16-омъ веку.

Св. Софія напротивъ сазидана е у оно време, кадъ су грчке музе већ у мрачну заборавностъ пале. Подизан-іе цркве Св. Петра трајало е више одъ 100 година; на-противъ — Св. Софія довршена е за 5 година 11 месеци и 10 дана; — год. 537 по рођењу Христовомъ, кадъ е еданъ земљотресъ више одъ половине оборіо, сазидана е она по другій путъ за кратко време, и одъ половине 6-огъ века па до данашнѣгъ дана пркосила е она буря-ма времена, исторіе и земљотресима. У зиданю Петрове цркве уплетена су имена најславниј художника новіегъ времена, као што су: Браманте, Михаилъ Анђело и Ра-фаель. — Имена пакъ оны лица, коя су Св. Софію поди-зали, валя текъ изъ таме и заборавности на видикъ изнети.

У Тралису, едной вароши лидійской (познатој изъ писама Цицероновы) живляше еданъ грађанинъ, кои е ту редку срећу имао да му е Богъ подаріо петъ изредны сы-нова. Првыи био е великій православъ, друга два изредни лѣкари, четвртый быяше прославлѣнъ као граматикъ и витія, а петый најпосле Антеміосъ естѣ сазидатель цр-кве Св. Софіе. Учитель овога човека, Проклусъ, быяше Архимедъ тадашнѣгъ времена, и како њму тако и у-ченику његовомъ приписывали су найдубля знаня у ме-ханики, шта више чини се, као да е Антеміе познавао и употребљавао царну силу. Овога дакле Антемія позове царъ Юстиніанъ у Цариградъ, кадъ е сазиданъ одъ ца-ра Констангана великогъ храмъ вѣчне мудрости, по

другій путъ изгорео, и четрдесетъ година после овогъ негредногъ случая започето е подизаніе овогъ дивногъ рукотвора по плану Антеміевомъ, или као што гатка ве-ли, по плану кои су сами ангели цару у сну изявили.

Десетъ хилада радника употребљано е на тай ко-нацъ. Будући да годишњи приходи државни нису сти-зали, да се толикій брой издржава, то су ударани нови данцы и свима явнымъ учителяма одузета е плата; о-дово за покриваніе кубета узето е изъ подземны водо-вода, и ови су замѣнути чунцима одъ песчаногъ камена кои се и данасъ јоштѣ налазе. Радници исплаћивани су свако вече, и то чистымъ сребрнимъ новцемъ; самъ царъ обученъ у одѣло надничарско, надзыравао е зидан-іе и ободравао е участвованіемъ у свима теретима пра-шљиву и уморену светину.

Осимъ тога обраћана су на подизаніе овогъ вели-чественогъ зданія сви приходи провинціе Египта, еданъ сребрныи кипъ представляюћій цара Теодосія, и важећи 3822 оке чистого сребра. 8 дивны порфирски стубова изъ Аврелиановогъ храма, сунчаногъ а други 8 стубо-ва изъ Діянниногъ храма у Ефесу; бѣлога мермера са ру-жичнимъ пругама давала е Фригія, зеленогъ давала е древна Лаконія, плаветнога Лидія, а мермеръ съ белымъ и црнымъ пругама донешенъ е изъ дальны келтиски зема-ля. Цыгль за сводове кубета печене су у Родосу одъ врло лаке иловаче; између цигаля узиђаване су свете утвари и остатцы изъ првы христіански времена, и при томе послу появили су свештеницы хямне у хвалу Бога за срећно успѣваніе подизаня овогъ дивногъ храма. Бу-дући е нова црква заузимала много већій просторъ, но стара, коя е изгорела, то су морали многи притяжатели обличнѣи зданія жертвовати своје куће и землѣ; еданъ чизмаръ искао е и добио за свою землю велика права и повластице; еднa удовица по имену Анна, кою е самъ царъ умолио, поклонила е кућу и сву землю за обећаніе да на ономъ мѣсту буде саранѣна, гди е обывавала Трапеза у олтару была е окићена драгимъ каменѣмъ и бисеромъ, а сви сасуди црквени были су одъ чистогъ злата.

И тако суне само три части света давале своя бла-га и богатства, него и храмови оборене языческе вѣре морали су за прославленіе њне побѣдительке дати своје најкрасніе стубове и како древна божества Изисъ и Озирисъ, тако исто и грчку Діану Паладу постигла е една иста судбина.

Но великій архитектъ, кои е овай храмъ започео, умрѣо е јоштѣ у почетку зиданя; но после њга онъ е добио достойногъ преемника, Исидора изъ Милета, кои е зиданіе зданія довршио вѣрно по првобытному плану.

27. Декабря 537 године буде храмъ одъ патриарха у присутствіи цара Юстиніана освѣщенъ и тада е царъ предъ олтаромъ съ усхищеніемъ рекао: „Соломоне, садъ самъ те превазисао!“ Торжество освѣщеня трајало е цуня 12 дана, и онда е народу раздавано жито и злато. 6000 лам-пій осветлявало е ноћу унутрашность храма, кога се патосъ блистао одъ найдивни и најскупоцѣнни видова мермера. У порти свудъ унаоколо быяху 12 чесме, у-крашене са лавовскимъ главама одъ камена, а у пред-

ворю стаяше еданъ великій сасудъ за воду одъ скупога камена ясписа за общте употребленъ.

У овомъ храму крунисани су цареви, прославляне су побѣде, држани су синоди и сабори, одъ кои су найзнаменити были: године 553 за време цара Юстиниана, 681 год. подъ царемъ Константиномъ V. и год. 869. подъ царемъ Василиемъ. Последний саборъ држанъ е године 1341. противъ калуѣра Баарлума, кога су сакупљени свети отцы за еретика прогласили.

То е было у оно доба, кадъ су Турци освоили отоманску порту на подножю Олимпа у Брусѣ, и поставили тамо страовитый станъ яничарскій. Кадъ су латини, т. е. Млѣтчани и Французи, Цариградъ освоили, онда е Св. Софія претрпила ужасе, кои се надметали са нечовечношю доцнии освоителя. Све драгоцености поплачкане су и подељне разбойницима, тако да су коньи и мазге скапавале одъ силногъ терета натовареногъ блага. Што се крвь поубіяни свештеника лила по мермернимъ плочама светого храма, то управо не было ништа ново; али се една порочна и окаљана женскина попела на светый престоль патриарха, и разуздана скотска гомила света ругала се у безчестнимъ играма светымъ обредима православне цркве.

О судьбине овогъ храма после изгнана Латина слабо намъ е што познато; но сва е прилика, да се она при тадашней слабости и сиротини византийскогъ царства не могла више тако богато украсити. Кадъ е последний царъ Константинъ съ единомъ маломъ четомъ своеволяца 40 дана противстао обсади, отишао е онъ предъ залазакъ сунца у овай храмъ, и молио се Богу за свой народъ; — ово е была последня християнска молитва, коя е овди Богу подиешена, но коя е услышана. Кадъ е онъ изъ светогъ храма изишао, зазвониле звона последний путь, и позиваше люде у бой на градске бедеме, а жене и дѣцу у овай светый заклонъ. Но кадъ е Генуезаць Иустиниани погинуо, кадъ се витежкій царъ изгубио у страовитомъ метежу, кадъ су дивльи звуци яничарске музике нагушили ясанъ гласъ звона, — онда се у унутраинности высокогъ храма могао чути само аукъ жена и дѣце и очаянъ, и дѣца бранила су за неко време улазакъ унутра. Но наскоро се отвори главный улазакъ, и побѣдитель улетѣ на коню у храмъ, газећи преко клечећи калуѣрица и дѣце, и доѣ до олтара; — крсть буде оборень, драгоцене црквене утвари и сасуды буду разграбљени и подељени яничарима, и самъ Султанъ заграми страовитымъ гласомъ: „Нема другогъ Бога осимъ Бога и Мухамедъ е нѣговъ пророкъ!“ Св. Софія морала е уступити Венери, кою су дѣвице, калуѣрице и жене предъ найсветиимъ олтаромъ на жертву принесене быле. Поредъ скромногъ торня, изъ когъ су звона избачена и преливена у турске топове, подиже се наскоро мунаре, и доцнии Султани су дозидали юшть друга три. Уместо крста блистао се садъ на средъ кубета полумесець; старый грбъ Византие и знакъ турскогъ царства я народа, у дивной и злаћаной красоти, шалъ блескъ свой далъ у пучину морску и у Азию, као некадъ златанъ шилякъ копля богини Паладе у Атини. Изнутра буду видине, обложене дивно састављенимъ скупощнымъ каменѣмъ замазане кречомъ; олтарь, кон е у свымъ православнымъ црквама према истоку окренуть буде, оборень и мѣсто за-

ступникъ нѣговъ Михрабъ, мозлемскій олтарь, буде окренуть према юго-истоку, т. е. према Меки, на кою се страну Мусломанаць при молитви окрене.

У исто тако поремеѣеноме правцу стаяла е и турска предикаоница, такозвана „Минберъ.“ На ову предикаоницу, као и на све друге, кое се у освоенимъ црквама налазе, поше се свакогъ Петка словословъ съ мачемъ у руци и моли се Богу за Султана; съ обадве стране вили се баряци као знакъ побѣде надъ старымъ и новимъ завѣтомъ. У сва четири угла высокогъ свода опажаю се за спомень на време християнска четири серафима, као лебдећи дуси; али подъ нима сто е исполнскимъ писменима написана имена прва четири Калаѣа: Абу-Беһиръ, Омаръ, Османъ, Али. А у кубету стои са юшть крупнимъ словима стихъ корановъ: „Богъ е свѣтло неба и земль.“

Турци, кои се држе за првый народъ на свету, и за избранный народъ божий, сматраю ово зданіе за najveће и найвистрпне на свету. За одржанъ дакле истога постављена е велика мложина духовны и мирски лица, нѣму припада савъ данакъ одъ непокретны добара у Измиру (Смирни), као и сво иманъ Грка, Брмена и Еврея, кои безъ мушки потомака умиру. Приходи ове цркве рачунали се у свако доба на по милиона форинтѣ (6,000,000 гроша). Султанъ посѣђава Св. Софію само 27 дана месеца Рамазана. Те е ноћи, као найсветіе у Изламству, пао съ неба коранъ, и зато се ова ноћ зове ноћъ предопредѣлена. По свршеной молитви враћа се Султанъ, праћъ нѣ целимъ свештенствомъ и безбройнимъ шаренимъ машалама, у свой сарай натрагъ. (Изъ Пресе)

ПОДГРЪВЦИ.

Дванаестъ индиски заповѣстїи брачны.

Прва заповѣсть. Жена нема на земљи никаквогъ другогъ бога, окромъ мужа.

Друга заповѣсть. Ако е мужъ ма колико старъ, ружанъ, гаданъ и суровъ, па ма проводенъ любовью расточіо све свое иманъ, ипакъ штогодъ жена мисли и твори, треба іой на то да иде, да поступа съ нѣмѣ као са своимъ господаромъ и властникомъ, као съ Богомъ.

Трѣћа заповѣсть. Жени е прироѣено да е покорна: као дѣвойка нека се покорава отцу, као жена мужу, као удовица синовима своимъ.

Четверта заповѣсть. Свака удата жена треба да се клони гледати на люде, кои су душевнимъ и тѣлеснимъ преимуществами снабѣвени.

Пета заповѣсть. Жена нека се никадъ неусуди, са своимъ мужемъ сѣсти за асталъ, него да честь полаже у то, што смѣ ести што остане иза нѣга.

Шеста заповѣсть. Кадъ іой се мужъ сміе, нека се и она сміе, а плаче, кадъ онъ плаче.

Седма заповѣсть. Свака жена, была когъ му драго станя, нека сама готови ела, коя іой мужъ найрадѣ еде.

Осма заповѣсть. Да бы се нѣговимъ очима допадала, то нека се купа у чистой води, у мирисавой води, нека косу очешля и намаже, и црвену бильгу на челу направи.

Девета заповѣсть. Кадъ іой є мужъ на путу, а она нека пости, на земљи спава и да се некити.

Десета заповѣсть. Кадъ іой се мужъ врати, нека му весела изиђе на сусрѣтъ, и рачунъ му да о своме владаню, о своимъ рѣчма и мислима.

Еданаеста заповѣсть. Кадъ є накара, нека му благодари што є добре волѣ.

Дванаеста заповѣсть. Кадъ є бие, нека стрпљиво сноси бой, нека га полюби у руку и моли да іой опрости, што га є увредила.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

ТУРСКА.

Руси су обећали, да ће трговцима у Камѣшу дати 6 недѣла рока, да однесу своју робу.

— Изъ Брусалима пишу „Инивор-“у, да у целой Палестини највећий миръ влада. Дописникъ, кои ово явля, прешао є савъ предѣлъ Наплускій, праћенъ само еднимъ коняникомъ. Жительство є тамошнѣ у највећемъ страу, одкадъ є чуло, да долази правилна турска войска за утишанѣ буне.

Изъ Марсела телеграфираню подъ 7. Юліемъ у вече. да є лађа „Симоа“ стигла изъ Цариграда съ вѣстима кое допиру до 28. Юнія:

Новый сардинскій посланикъ и опуномоћеный министеръ поднео є своя пуномоћства отоманской порти.

Ратный министеръ Рушди-паша дочекао є маршала Пелисіе-а у Цариграду. Етем-паша, кои є одъ Султана послать, и Кіямил-паша, кои є у име портино говорю, поздравили су главногъ заповедника источне войске, затимъ є маршалъ Пелисіе представлѣнъ одъ французскогъ посланика Сулану.

Нѣг. Велич. примило є свога госта пріятельски и срдачно, изражавало є найтоплѣимъ изразима свою благодарность за силну помоћ, кою су царъ Францускій и маршалъ дали Турской у овомъ последнѣмъ рату ради обране и чуваня нѣны права.

30. Юнія быће великій прегледъ а затимъ ће быти сѣйна часть у Долма-Бахчи, на кою ће быти позвано 110 лица. Ова ће часть быти у Четвртакъ.

Одлазакъ маршала, као и ђенерала Дишена, Ламар-море и Сола и 44. 97. и 17. линейногъ полка и едногъ ловачкогъ полка, опредѣленъ є 2. Юлія.

Францускій ђенерал-интендантъ (главный настояникъ) Бланше стигао є у Цариградъ съ налогомъ да расправи управне послове Француске войске.

Фрегата „Дидона“ остала є у Камѣшу, где є становало око 20 руски и енглески трговачки лађа, кое су маршала при одлазку съ Крима поздравили.

РУСИЯ.

По едномъ званичномъ саобштѣню изъ Петербурга. одпутоваће нѣово велич. царъ рускій и царица 20. Авг. и отићиће на крурисанѣ у Москву, гди ће іошть оногъ истогъ дана стићи. Царъ и царица одсѣще у петровской палати, лежебой изванъ вароши, и ућиће 22. Авг. съ највећимъ торжествомъ у Москву. Крурисанѣ быће зацѣло 31. Августа.

— Изъ Одесе пишу слѣдуюће :

Притяжательи лађа, кои су изъ Камѣша дошли, являю, да є тамо 22. Юнія развѣсна царско-русска застава. Повлаченѣ войске ишло є брже, но што се мислило, и тамошнѣ трговци доведени су тиме у не малу забуну. Нико ніе хтѣо више остати, и будући су Руси за заоставше куће, дашчаре, бунаре и еспащ давали врло малу цѣну, то су они све ствари, кое нису могли са собомъ понети упропастили. Дашчаре су оборене, бунари засути, а поддикой французскій офицеръ волео є убити свога коня изъ пушке него продати га Русима за 30—40 франака. У исто се време и Енглезии изъ Балаклаве повукли. ђенераль Кодрингтонъ быо є еданъ одъ последнѣи, кои су се оданде кренули. Онъ є пре тога посѣтїо на кратко време Одесу. Онъ се у Одеси бавїо само два дана, посѣтїо є руске дућане, гди є неку робу покуповао. и у највећой тишини оданде отишао.

ФРАНЦУСКА.

У Паризу 3. Юлія. У Верзалью догодїо се озбилянъ бой између гренадира царске жандармерїе и између карабинїера. Узрокъ томъ метежу была є велика мржня, коїомъ предусретаю полкови, вративши се съ Крима, осталу войску, а нарочито царску. Было є выше мртвы и ранѣны; — а доцнїя извѣстїя изъ Верзальскїихъ съ највећимъ огорченѣмъ тукли, и да є быо знатанъ брой мртвы и ранѣны.

— Царъ ће се текъ у другой половине Юлія месеца вратити у Паризъ, ако политички основи не опредѣле, да пре дође.

— Говори се, да є маршалъ Пелисіе добыо налогъ, да при повратку сврати у Неаполь. Посѣта овогъ мало опорогъ маршала неће остати безъ уплива на заключена неапольскогъ кабинета.

ГРЧКА.

„Преса“ пише :

Посланици Француске и Енглеске у Атини саобштили су у последнѣ време грчкомъ министру иностранїи дѣла едномъ устменомъ потомъ : „Како су нѣова дотична правительства са сажалѣнѣмъ увидила, да се за правительствене органе узимаю онакова лица, кои є неприятельско расположенѣ противъ Турске довольно по-

знато; да правительства енглеско и Француско сматраю постојанъ толики разбойнички чета као назадни коракъ Грчке, кои би могао водити къ безвластию, изъ когъ бы се опеть велике неприлике и потряси породити могли; да се за благостанъ земль правительство слабо стара, а ово интересима, кое покровительствуютъ силе имаю у напредку Грчке, не сасвимъ равнодушно, да западне силе истина ненамбраваю мшати се у унутрашнѣхъ послове земль, али да оне зато опеть немогу пропустити, обратити на предмете ове пажню правительства краљвогъ. Западна посада у краљвству не никадъ имала ту намѣру, нѣна е единствена цѣль была та, да се побунама у сусѣднимъ провинціама край учини, и одузме Грчкѣ могућность, да ове побуне подпомаже; и будући е ово една цѣль войничке посаде была, то су покровительствуютъ силе желле, томе одна по заключено мира край учинити; но садъ веле, да нису у станю то пре учинити, догодъ западне силе недобью доволнога смства, да ће се Грчка мирно владати, и да неће у никоемъ случаю побуне у турскомъ царству подпомагати.

Министеръ одговоріо имъ е на прву точку, „да су при рођењу буне око конца 1853. год., тадашњи министри, нѣгови преемници, као и сви садъ на челу правительства стоѣли, а и уобште сви Грци у земљи и на страни были тогъ мышльня, да е свакој обвезанъ, приватномъ помоћу подпомагати свою борећу се браћу, грчко пакъ правительство да мора остати при најстрожіој неутралности; кадъ су пакъ западне силе изјавиле, да желе учинити край побуне, и да ће свако участвованъ грчкогъ народа у истѣ сматрати као непријателско дѣло према покровительствующимъ силама, онда су се сви Грци натрагъ тргли, и сви безъ разлике были су толико разумни увидити, да е Грчкѣ нужно, ступити съ Турскомъ у пріятелске свезе и одношае. Смешно е дакле и неумѣстно, казати садъ у 1856. години, да у Грчкѣ има людій, кои непријателскимъ духомъ противъ Турске дишу, у koliko се ту сарѣчь подразумѣваю намѣре и умышляи за изјављиванъ непријателства дѣломъ.

Што се тиче млого разбойнички чета у земљи, то е саданъ правительство одна при ступаню овомъ на кормило предузело најснажниѣ мѣре, да се чете истребе, и досадъ му е већ испало за рукомъ, растуриити разбойничке чете, едну часть мора претерати преко границе, одгудъ су и дошле; неке е сасвимъ потаманило, тако да данасъ само јоштъ две чете по земљи муте, и то у провинціама Тиви и Ливади, но ове неће се задуго мећи прикрити одъ истраживаня войске, коя їй не престано гони.

Што се тиче напредованя Грчке у своје унутрашнѣмъ благостаню, то западне силе, ако оћеду само савѣстно да говоре, немогу никакѣ одрицати, да таквогъ напредка нема, и правительство грчко сматра то као свой најважнии задатакъ, подпомоћи развитакъ земальскій. Најпосле што се тиче гарантія, кое западне силе зактеваю, да ће се Грчка према Турској мирно владати, то грчко правительство мысли, да е рѣчь краљва доволна гарантія.

Оба посланика као да су была задовољна овимъ одговоромъ министра, и удале се съ примѣтбомъ, да ће они овай разговоръ съ министромъ саобштати што пре свакој своје правительству.

У Атини ласкаю себи съ надеждомъ, да су ти преговори између посланика западне сила и министра грчкогъ предвѣстници повлаченя западне войске са грчке земль.

Ш П А Н И Я.

„Остдайче постъ“ саобштава намъ накнадно едну телеграфску депешу о бою по улицама Мадрида.

У Мадриду 4. Юлія у вече. — Буна е на свымъ точкамъ побѣдена. ђенераль Конха освоіо е капию толедску. Неколико бунтовника кои су се скупали на пјаци Де-ла-Севада, быће одъ войске нападнути. Чете нижа класа предводи Пухета. — 10 сатій. Последњи остатцы бунтовника разбіени су и растуриени. Пухета е погинуо. 12 топова управљено е было на пјаци Де-ла-Севада. Краљица Изабела посѣшава ранѣнике; брой жертвий е на срећу незнатанъ.

— Обезоружанъ народне войске ишло е брзо. Саобраштай у вароши опеть е отворенъ. По областима свудъ влада миръ, изузимаюћи у Сарагоси.

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

У Паризу 8. Юлія — Една телеграфска депеше изъ Баіона доноси намъ вѣсти изъ Сарагосе, кое допире до 6. Юлія; — по истыма изјаснила се сва Арагонія противу О Донела; ђенераль Гурса предводи бунтовнике.

Кортеси (народна скупштина) скупили се у Сарагоси. 85. скупштинара већ су се тамо стекли, неколико Француски полкова оправљено е на шпанску гранацу ради проматраня и чуваня граница. — „Пей“ увѣрава, да су по последњимъ извѣстіама провинціе Галиція, Нова Кастилія, Естремадура, Каталонія, Гранада и Валенція мирне.

Гласа се, да е размирица између Шпаніе и мексиканске државе расправљена.

У Паризу 9. Юлія. Вѣсти изъ Барселоне одъ 7. Юлія являю, да е тамо миръ повраћенъ, да е народна войска обезоружана и распуштена. — У Юнкери бунула е буна. У Сарагоси састављена е една скупштина, кое е предсѣдатель ђенераль Фалконъ.

У Лондону 7. Юлія. Прејоче догодіо се у Алдермоту између Енглеза и Нѣмаца, вративши се съ истока, крвавий бой. Съ обадве стране было е повыше тешко ранѣны. Неколико конянички одѣлена повратила су миръ.

О Г Л А С И.

(1—3) По рѣшенію Славногъ Су-на за 54 и по # цес. и 50 гроша чар да Округія Шабачкогъ одъ 29. Мая тек. год. № 7107 и по опредѣленію Началничества ово-округногъ, имаю се сва долеозначена непокретна добра Милька Радовановића изъ села Накучана, Среза Подцерскогъ овогъ Округія, за рачунъ интабулираны и прочи неинтабулираны кредитора нѣгови, коима су извѣстне суме дуга са припадаюћимъ интересомъ досуѣене средствомъ тродневно држати се имаюће на лицу исты добара 7. 8. и 9. месеца Августа тек. год. лицитаціе продавати, и трећій и последній дань лицитаціе после подне у 4 сата по европейски, ономѣ, разумеваюћи по особено свакий комадъ земль за себѣ, теслимити, кои найвише готовы новаца за продаваюћій се комадъ земль дати обећа.

Добра непокретна за продаю опредѣлена и вѣштацима у вредности преценѣна есу слѣдуюћа:

1. Една земля ораћа одъ 14 дана ораня у Липарю - 1560 гроша.
2. Една ливада одъ 15 коса траве подъ кућомъ - 2520 гр.
3. Една земля ораћа одъ 30 плуга изподъ куће - 2520 гр.
4. Една земля ораћа одъ 10 плуга подъ баштомъ - 1120 гр.
5. Една земля ораћа одъ 3 плуга у Столцы - 250 гр.
6. Една земля ораћа одъ 2 плуга у Столцы - 168 гр.
7. Една земля ораћа одъ 2 плуга на Царићу - 168 гр.
8. Една земля ораћа одъ 3 плуга на Царићу - 224 гр.
9. Една земля ораћа одъ 1 плуга на Царићу - 80 гр.
10. Една земля ораћа одъ 1 плуга на Царићу - 80 гр.
11. Една земля ораћа одъ 4 плуга у Лазарицы - 450 гр.
12. Еданъ виноградъ на Царићу одъ 2 мотике - 280 гр.
13. Еданъ виноградъ на Царићу одъ 4 мотике - 560 гр.

Свега у вредности 9980 гроша. на коима постое интабулаціе Г. Марка Поповића за 171 # цес. са интересомъ на прво, г. Марка Поповића за 56 # цес. са интересомъ на второ, масе поч. Уроша Томића изъ Накуча-

на за 54 и по # цес. и 50 гроша чар на треће, Милоша Стоичевића изъ Вранске за 1245. гр. чарш. са интересомъ на четврто, г. Марка Поповића за 70 # цес. са интересомъ на пето, Јована Теодоровића изъ Шабца за 36 # цес. са интересомъ на шесто, г. Марка Поповића за 50 # цес. са интересомъ на седмо, Васе Мркоњића изъ Равня Окр. Подринскогъ за 53 # цес. са интересомъ на осмо место.

Продаю ову обьявлююћи позива Началничество ово-округно како интабулиране повѣритель Милькове тако и свакогъ оногъ, кои волю имао буде што одъ наведены добара купити, да се у опредѣлене и гореназначене данѣ лицитаціе у Накучанима наче и при лицитаціи присутствуе. № 3837. Издано одъ Началн. Окр. Шабачкогъ 25. Юнія 1856. год. у Шабцу.

О Б Я В А.

(1—3) У трговини кодъ два Кеца наодехой се, у кући Госп. Милоша Шоповића, препоручуюсе почитаемой публики да су изъ дальни Француски, Енглески, Саксонски и Нелачки фабрика изъ прве руке галантерискогъ еспапа набавили, и то како у бронзиранимъ ласиранимъ и кожнимъ, тако и у чистомъ сребру и сребро позлаћеномъ еспапу; исто тако найновіе берлинске туфне за потребе женске, у штикованимъ започетимъ, и готовимъ са најболѣимъ шатурунгомъ, тако исто и целе потребе безъ разлике за штикованѣ, исто тако са найновимъ французскимъ шеширима, капама и кофѣуцима женскимъ, са найновимъ французскимъ мустрама. Цена е шешира одъ 6 ф. сребра до 12 ф. и то фини и тежки тако исто има найфанниіе французски мирисавы прашкова за зубе, и укрепльниа зубногъ мяса; разны водны мириса за умиванѣ, глонцованѣ и украшаванѣ лица, разны помада, разны сануна за стаянѣ и умиванѣ лица, и ваѣеня флека, разны и найновіе мустра женски, мушки и детиньи обућа, разны цигара Американски и Гершофски; тако исто обьявлюю да е главно стовариште играчкихъ карта Г. Стевана Гиргла изъ Пеште при- велику суму у то найдалѣ за 14 дана

препоруче и наручбине прибавити са ценомъ пештанске пияце, а тако исто и горенаименоване еспапе свагда како на већу суму тако и на маню са найѣтнимъ бечкомъ пияцомъ на задовольство послужити.

О П О М Е Н А.

(2—3) Я долуподписатый являемъ свакомъ ономъ кога се тиче, да е бившій мой ортакъ Мача Евреинъ сада одъ мене изишао, зато напомянѣмъ да му у будуће нико више на мое име не вовѣри, ерѣ таковый дугъ признати небу. А у исто време и оне извѣштавамъ, кои ми имаю што плабати одъ рачуна докъ емо у ортаклуку заедно были, да му нико такове рачуне безъ могъ знаня несплаћуе.

У Београду 4. Юлія 1856.

Стеванъ Спасићъ
трговаць у Смедереву.

(4—6) Подписаный продаемъ изъ слободне руке мою кућу одъ дрвеногъ матеріяла на Зереку кодъ Барякли-паміе лежећу, коя е свуда унаоколо зидомъ опасана. У авліи ове куће има шупа за дрва и друге потребе, арѣ за коня, а тако исто и куйна са едномъ собомъ. Она лежи до речене паміе а са своію остальи страна иду сокаци. Плаць има у дужини 15 фатій, у ширини съ едне и други стране 4 и по фата и 2 шуха. Ко има волю купити, нека ми се погодбе ради пріяви.

У Београду 2. Юлія 1856.

МИЛОЕ ЯНИЊЪ.

Магазациа на малой пияци спрочу Тосквие кафе.

Подписаный има на продаю бела Карловачка вина са доста евтиномъ ценомъ. Ко има волю купити, нека ми се пріяви у моіой магази спрочу Антулине куће.

Дамянъ Николићъ.

ГГ. Скупительи за предплатнике "Обшта Знаня" умолаваю се, да са своимъ писмама обратѣ се на г. Валтера фактора Типографіе или Стевана Лазаревића кнѣговецца ради кнѣга.

СТЕФ. ЛАЗАРЕВИЊЪ,
кнѣговеццацъ.